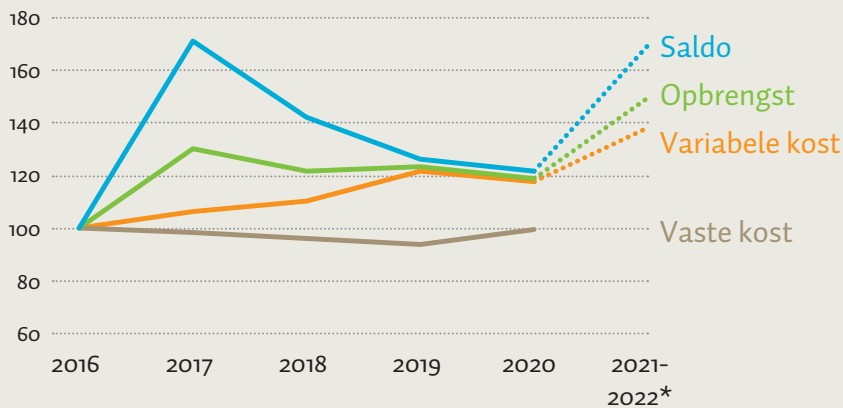

Wil je voor je eigen bedrijf berekend en beredeneerd een strategie kiezen bij prijswijzigingen aan kosten- of opbrengstenkant? Overweeg dan zeker om aan de slag te gaan met een focus-boekhouding, om maximaal inzicht te krijgen in je bedrijfsspecifieke situatie.

Kosten en opbrengsten per koe per jaar

* De kosten en opbrengsten voor 2021-2022 zijn een inschatting op basis van de evoluties in marktprijzen.

Focus op een melkveebedrijf

Stijgende kosten en opbrengsten in de melkveehouderij

De afgelopen maanden zijn zowel de melkprijzen als de kosten voor onder andere krachtvoeder, kunstmest en energie sterk gestegen. Hoewel het net iets te vroeg is om resultaten uit de boekhoudingen van het boekjaar 2021 te kennen, blikken we op basis van cijfers uit onze focus-boekhoudingen toch al eens vooruit op de kostprijsstijging die aan de gang is.

Hans De Schutter, landbouwconsulent Boerenbond

Variabele kosten sterk gestegen

Uit de focus-boekhoudingen van gespecialiseerde melkveebedrijven blijkt dat de variabele kosten per koe per jaar jaarlijks tussen de 2 en 5% stijgen (figuur 1). Maar die stijging zal in 2021 fors hoger zijn. Vooral de gestegen krachtvoerders zullen flink doortikken. Ondertussen worden we ook geconfronteerd met veel hogere energiekosten voor zowel elektriciteit als brandstoffen. Ook de kunstmestprijzen voor het komende groeiseizoen swingen de pan uit.

Onze focus-deelnemers registreren in detail de verbruikte hoeveelheden en prijzen van verschillende types voeder, energie en kunstmest. Voor een eerste vooruitblik op de kostprijsstijging in 2022 ten opzichte van 2020 gaan we uit van de prijzen en hoeveelheden die de deelnemers in 2020 hebben geregistreerd. De gebruikte hoeveelheden energie en kunstmest houden we in de berekening gelijk aan die van 2020. Voor het krachtvoerverbruik hebben we rekening gehouden met een lichte daling ten opzichte van 2020. Door de droge zomers in 2018 en 2019 was het krachtvoerverbruik immers sneller gestegen dan de jaren daarvoor. De eenheidsprijzen in de berekeningen zijn aangepast aan de hand van de evolutie in marktprijzen. Uiteraard hebben we nog geen zekerheid over de prijsontwikkelingen in de komende maanden, maar de vrees bestaat dat er zich nog niet meteen grote kostendalingen aankondigen. Let wel op: de cijfers voor elektriciteit zijn gebaseerd op een gemiddeld verbruik op een melkveebedrijf dat zelf geen energie produceert en een variabele energieprijns heeft. In tabel 1 worden deze effecten weergegeven. Uiteraard verschillen de gebruikte hoeveelheden van bijvoorbeeld voeders, kunstmest en energie en de aankooprijzen sterk tussen bedrijven. Wil je voor je eigen bedrijf een inschatting

van de kostprijsstijging maken? Contacteer dan zeker je technisch consultant om de mogelijkheden van focus voor jouw bedrijf te ontdekken. Vanuit deze simulatie komen we op een kostprijsstijging van 362 euro per koe per jaar, als we rekening houden met de voornaamste gestegen variabele kostenposten krachtvoer, energie en kunstmest. Dit zou een stijging zijn van 17% ten opzichte van 2020, dus een veelvoud van de gemiddelde stijging van 2 tot 5% per jaar die we de afgelopen jaren zagen! Eventueel stijgende eenheidsprijzen van kosten zoals gezondheid en vruchtbaarheid, mestafzet, onderhoud en de overige teeltkosten, loonwerk, gewasbescherming en zaaigoed zijn dan nog buiten beschouwing gelaten. Doordat ze een minder groot deel van de totale kosten uitmaken, zal het effect hiervan minder ingrijpend zijn.

Vaste kosten dalen, opbrengsten stijgen

Om bij volatiele melkprijzen toch een arbeidsinkomen te genereren bij stijgende kosten, zagen we de afgelopen jaren de productie per koe stijgen om de vaste kosten te verdunnen. Bovendien werd er ook voorzichtiger geïnvesteerd, met voornamelijk lagere leningslasten. Een vaste kost die we de afgelopen jaren wel zagen stijgen, is de personeelskost. Doordat veel bedrijven groeiden is de nood aan externe arbeid gestegen. Naast het feit dat geschikt personeel vinden én houden niet gemakkelijk is, heeft dit ook zijn impact op de kosten. Op bedrijven die sterk afhankelijk zijn van externe arbeid zien we de personeelskosten oplopen tot 300 euro per koe per jaar. Hou hiermee voldoende rekening in jouw bedrijfs- en toekomstplannen, zeker als er op termijn eigen arbeid (ouders of kinderen die nu nog meewerken maar dit niet zullen blijven doen) kan wegvallen.

Gelukkig stegen de afgelopen maanden ook de opbrengsten via melk en vlees. De reëel uitbetaalde melkprijs bij BCZ steeg van januari tot november 2021 net geen 9 euro per 100 liter. Dit is een stijging met ruim 25%. Het sentiment voor de eerstkomende maanden is dan ook goed. Ook de prijzen voor reforme koeien stegen het afgelopen jaar met 10 à 15%. Afhankelijk van het vervangingspercentage en de classificering van de reforme dieren betekent dit een opbrengststijging van 30 tot 50 euro per aanwezige melkkoe per jaar.

Opbrengsten stijgen meer dan kosten: hard melken blijft de boodschap

Ten opzichte van 2020 stijgen zowel de kosten als de opbrengsten. De stijging in kosten is momenteel kleiner dan deze in de opbrengsten. Gezien 2020 een moeilijk jaar was voor de melkveehouderij is dit een welkome situatie. Door deze evolutie is het zelfs bij hogere kosten interessant om blijvend in te zetten op hard melken. Als landbouwer heb je op bedrijfsniveau maar een beperkte invloed op de eenheids-

prijzen van aangekochte goederen. Via aankooppolitiek, hoeveelheidskortingen en kortingen voor verkorte betaalingstermijn bij leveranciers zijn er echter wel mogelijkheden om de kostprijsstijging toch wat te drukken. Ook vanuit de bedrijfsvoering kan je de kostenstijging milderden. Bekijk in functie van de ruwvoervoorraden de -kwaliteit of er besparing of verschuiving naar minder dure krachtvoerders mogelijk is zolang deze niet ten koste gaat van de productie. Probeer ook van de hogere prijzen te profiteren, om een buffer aan te leggen voor wanneer de opbrengsten toch weer sneller zouden dalen dan de kosten.

Bekijk ook kritisch de keuze voor derogatie op percelen waar je mais wiltelen. Op natte percelen waar in het vroege voorjaar geen mengmest gereden kan worden is de afhankelijkheid van kunstmest voor een kwalitatieve snede raaigras groot. De kostprijs per hectare zal dan oplopen tot in de honderden euro's per hectare voor een snede van slechts enkele tonnen droge stof. Blijf kosten en opbrengsten dus goed tegen elkaar afwegen. ■

Tabel 1. Effect van prijsstijgingen krachtvoerders, energie en kunstmest

Kostenpost	Prijsstijging per eenheid tov 2020	Voorspelling verbruik per koe per jaar 2022 tov 2020	Stijging kostprijs per koe per jaar 2022 tov 2020
Krachtvoeder(achtigen)			
Evenwichtig krachtvoeder	25%	-10%	55 euro
Eiwitrijk krachtvoeder	22,5%	gelijk	68 euro
Mineralen	8%	gelijk	5 euro
Granen en CCM	35%	-30%	12 euro
Persulpul en droge pulp	10%	gelijk	8 euro
Natte bijproducten	15%	gelijk	10 euro
Energie			
Elektriciteit	85%	gelijk	75 euro
Brandstoffen	100%	gelijk	43 euro
Kunstmest			
Stikstofmeststoffen	230%	gelijk	83 euro
Fosformeststoffen	60%	gelijk	1 euro
Kaliummeststoffen	25%	gelijk	2 euro
Totaal			362 euro